

OSREDNJESLOVENSKA REGIJA

Povzetki fokusne skupine s predstavniki podpornih institucij in visokotehnoških podjetij v okviru aplikativnega projekta »Lokalna in regionalna razvojna jedra«

PI-1 (podporna institucija 1), PI-2 (podporna institucija 2), PI-3 (podporna institucija 3), VS (vladna služba), RI (raziskovalna institucija), VTP-1, VTP-2 (podjetji), M (moderator)

TRANSKRIPT:

M: Pozdravljeni, sem vodja raziskovalnega centra na Inštitutu za razvojne in strateške analize, torej mi izvajamo projekta oziroma en projekt pa programsko skupino, zdaj je bolj poudarek na projektu oziroma gre za aplikativni projekt »Lokalna in regionalna razvojna jedra«, poleg tega pa, kot rečeno, izvajamo oziroma sodelujemo v programski skupini, ki se ukvarja s prenosom znanja. Seveda s tistih vidikov, ki jih mi kot družboslovci bolj obvladamo, ampak oboje ima neke praktične implikacije oziroma mislim, da bomo prišli tudi do nekkih rezultatov, ki bodo politično ali kot se reče policy relevantni. Torej jaz bi vas najprej pozdravil in se vam zelo zahvalil da ste si vzeli čas...in se udeležili fokusne skupine. Jaz mislim, da nam boste s svojimi izjavami, informacijami, izkušnjami precej pomagali pri naši nalogi. Tudi do sedaj smo že sodelovali z nekaterimi in izvedli intervjuje s štirimi izmed vas...na podlagi tega smo potem napisali tudi prvo poročilo, zdaj gremo v drugo fazo oziroma konec leta, v začetku naslednjega leta bomo napisali končno poročilo. Zdaj seveda, ta fokusna skupina je mišljena kot skupinski intervju, kjer pridejo do izraza tudi mnenja, ki se pri posamičnem intervjuju nekako ne artikulirajo...ali pa vidiki, ki se ne odprejo, če imamo posamični intervju. Torej, kot rečeno, tukaj se nadejamo, da bomo dobili precej uporabnih informacij in orientacij z vaše strani....V bistvu bo tako potekalo, podobno kot pri intervjuju, samo da vas bo več odgovarjalo na isto vprašanje oziroma bomo dobili na ista vprašanja različne odgovore. Torej jaz bi nekako postavljaj vprašanja, tukaj bo tudi kolega se vključeval. Mi seveda se potem moramo vedeti kdo se oglašja k besedi...zdaj vi boste pred vsakim, ki bo začel govorit povedali njegovo ime, tako da bomo potem ko bomo pisali transkript vedeli kdo je kaj povedal oziroma da bomo znali identificirat odgovore. Zdaj, nekoliko ste bili seznanjeni z okvirnim izhodiščem za to fokusno skupino...jaz bi kar prvo vprašanje formuliral, ki je pa mogoče bolj tako za ogrevanje, če tako rečem...kot začetek, kot iztočnica...v to razpravo današnjo, in sicer gre za vprašanje o ustanavljanju pokrajin oziroma

regij. Kot je znano je tukaj bilo že pač nekaj napora vloženega iz političnih bi rekel pobud, vendar pa pokrajine kot delno avtonomne upravne enote nekako niso bile še ustanovljene oziroma vzpostavljene. Zdaj vprašanje je, ali je dobro, da stremimo k čimprejšnji ustanovitvi pokrajin ali so te pokrajine potrebne in nujne z vidika doseganja razvojnih ciljev. Tukaj so različna stališča kot veste, eni so za to da se pokrajine čim prej ustanovijo in da po logiki oziroma modelu subsidiarnosti postanejo pomemben akter tudi razvojnih usmeritev, drugi pa bi rekel se bolj bojijo tega birokratskega aparata, ki bi recimo lahko tudi zaviral takšne težnje. Tako da bi bilo mogoče to prvo vprašanje..ali so torej regije potrebne in nujne z razvojnega vidika?

VTP-1: Jaz bom rekel, bom začel z občinami. Včasih se nam je zdelo, da so občine nepotrebne in da jih je preveč in tako naprej...jaz mislim, da so tudi majhne občine zelo pozitivna zadeva, v bistvu infrastruktura se je čisto drugače začela razvijati v Sloveniji ko je bila oblast blizu problemom in je dejansko..pač ni pazila samo na tista središča ampak se je začela ukvarjati tudi z dejanskimi problemi, načrti in tako naprej ljudi v konkretnih krajih. Zdaj, ne verjamem...tu je šlo za dejansko drobljenje iz nekih večjih občin v manjše, da bi ta zadeva konkretno zaživela. Pri združevanju se bojim, da bo enak učinek težko doseči...zdaj verjetno te regije potrebujemo in jaz bi bil zelo pragmatičen na tem področju, mogoče bi uporabil statistične regije ali pa regije, ki jih imajo v elektrogospodarstvu, kjer so se morali zaradi distribucije električne energije razdeliti na pet področij, zato ker ta področja pač nekako teritorialno spadajo skupaj. Kakšnih velikih razvojnih premikov pa iz tega vidika ne vidim. Prej bi podprl še kakšno manjšo občino, kot je bilo že v starih časih, ko so bile občine majhne in so bolj odgovarjale ne političnim, ampak konkretnim potrebam ljudi.

M: Torej mislite, da regije s potrebne, dobro jih je ustanoviti, ne bodo pa dale nekih pomembnih razvojnih učinkov?

VTP-1: Mislim, da se je težko dogovarjati. Kakšno področje se lahko skupaj razvija, ima neke stvari skupne...na podlagi skupnega projekta, cest, ne vem, plinovoda neke infrastrukture..da se najde nek skupni interes za pridobivanje nekih večjih sredstev. Včasih so tudi energetske projekti taki, da posežejo v večje področje in tudi vplivajo na večje področje. V takem primeru seveda je neka mala entiteta enostavno premajhna, da bi karkoli ali realizirala ali pa v smislu, da bi se uprla da se ne realizira če zadeva ni koristna. Iz samega političnega stališča pa je tako, da pač...v tujini jih imajo, seveda ker je pa tradicija...v Avstriji

skoraj ne pomnim, da ne bi imeli neke dežele, ki so se oblikovale skozi zgodovino...in one ne dajo oblasti na višji nivo, se mora v bistvu višji nivo oblasti boriti, da se kakšne stvari združijo. Pri nas pa to...iz nekih zgodovinskih nazorov tega nismo imeli in je to neka umetna tvorba. Karkoli naredimo, je...kaj jaz vem, jaz sem Primorec in Koper in Nova Gorica hočeta biti obe prvi in glavni in tako naprej. Enako velja...Ptuj noče biti pod Mariborom in mislim, da to je tako, da če damo neko veliko formo, neko politično oblast, bo to kar težko. Ali jih bo veliko, zaradi tega rivalstva ali pa ne bo skupnih projektov.

RI: Ali lahko samo malo dopolnim to razmišljanje. A veste, dokler se razmišlja o regijah tako, da bo vsaka posamezna regija na osnovi pač neke politične moči lahko pridobila za sebe določena sredstva in zato jih rabiš potem čim več, je to v bistvu dosti (zelo) lokalno razmišljanje. S tistim trenutkom, ko pa ti hočeš res dosegat neke razvojne cilje, rabiš pa koncentracijo, Kakršnokoli. Od podjetij do raziskovalcev in tako naprej. V tistem trenutku če gledamo majhno občino je to zelo v redu, ker prebivalci v majhni občini neke lokalne interese morebiti izrazijo na majhnem kraju in tu gre potem za manjšo infrastrukturo, manjše ceste ali kakorkoli, bolj se vidijo noter, da sodelujejo pri oblikovanju nečesa. Takoj ko govorimo pa o razvojnih ciljih, bi bilo pa najprej treba definirat kaj pa so tisti razvojni cilji, ki jih pa lahko kot regija bolj učinkovito dosegaš kot pa recimo na nivoju države ali kakorkoli. Dejstvo je, da regija bo sigurno bolj zaprta v tem, kako bo poskušala...tudi v povezovanju ali pa recimo...podobno kot občine, saj vidite da se teko zmenijo že za skupna odlagališča. Če bi jim dali denar, bi imel vsak pri sebi ali pa za sebe. Za doseganje takih razvojnih ciljev, ki so pa malo višji kot recimo posamezne občine ali pa celo regije, je to, vsaj po mojem mnenju bolj ovira kot pa ne.

VTP-2: Ja, čisto iz podjetniškega stališča pri visokih tehnologijah...tisto, za kar se mi trudimo je pravzaprav koncentracija. Slovenija kot celota je že ekstremno majhna za dobit vse potrebo znanje in kakorkoli se čudno sliši, Slovenija je sama ena majhna regija...je premajhna za koncentracijo znanja, ki je potrebno in za koncentracijo agregiranega povpraševanja na drugi strani..in se moramo zaradi tega povezovat. Zato bi bilo drobljenje še na enem vmesnem nivoju prej izguba energije, ki bila morda bolje uporabljena (bolj koristna) pri povezovanju navzven ali pa v ustvarjanju nekega bolj pretočnega okolja. Mislim, že pretok kadrov Ljubljana-Maribor je v Sloveniji ovira, pa to ne bi smelo biti tako, ker bi moral gledat na celoto kot na eno relativno majhno geografsko področje. Tako da se v bistvu strinjam s tem, da bi bila energija lahko bolj porabljena na kakšen drug način, ali bolj lokalno ali bolj

globalno, kot pa na nekem še vmesnem nivoju. Razen, vkolikor je to pro-forma zaradi zunanjih potreb Evropske Unije in drugih, ki bi po nekem izračunu omogočale večje črpanje sredstev.

PI-1: Jaz se s tem strinjam. Mislim, mi kot narod smo bolj nagnjeni k temu, da skrbimo za svoj kokošnjak, kot pa da bi z nekom nekaj podelili. In že zdaj imamo problem, da dve občini sodelujeta med sabo ali pa te primestne občine...se pogovarjajo recimo v Logatcu ali se bodo raje pridružili Primorski regiji kot pa Osrednjeslovenski, zaradi tega ker bodo tam več sredstev dobili, ne vem od koga, za neke njihove projekte. To pomeni, da če mi vpeljemo še en ta »middle management«, bi rekel strokovno, se nam bo dogajalo to, da bodo tudi te regije začele to tekmovalnost. In ni nujno, da bo ta tekmovalnost za neka sredstva, kvazi, iz Evropske skupnosti, kulminirala v tem, da jih bomo res več dobili. Zaradi tega, ker ni kapacitet kot smo povedali. Nas je dva milijona. Dva milijona, to je Milano, jedro. Res, da smo bolj distribuirani in zato pravim da je nekaj kot povezovalna inštitucija ali inštrument na enem nivoju Slovenije čisto v redu. Če rabimo mi za zadovoljit potrebe iz Evropske skupnosti, je to tudi v redu. Rečemo, mi imamo eno regijo. In na tem nivoju se že zdaj dogovarjamo o skupnih projektih. Zdaj bomo pa imeli še en nivo vmes, na katerega bo seveda potrebo prenesti sredstva in kompetence in odgovornosti. Kaj to pomeni...samo državni aparat bomo pomnogoterili, govorili bomo pa o istih stvareh, ki enako stanejo, o istih projektih za katere bom dobili isto količino denarja. To pomeni, kaj smo naredili...samo v hierarhijo smo vpeljali še en nivo, ki bo o tem sklepal in ugotavljal. Dva milijona nas je, to je kritična masa ali pa nekritična masa, katero moramo imeti pred sabo ko se sprašujemo kolikokrat in na koliko različnih načinov jo bomo secisirali (secirali). Nič ne bo stalo, to hočem reči.

VS: Glede na to da prihajam iz inštitucije, ki se s tem ukvarja bom povedala svoje osebno mnenje, ne bom mnenja institucije tule razlagala zaradi tega, ker pač samo delno poznam. V bistvu osnovno mnenje institucije je ta, da pokrajine DA ampak čim manj. Zdaj pa če naštejemo nekaj dejstev, a ne, zakaj...gre za to, da sem videla zelo malo projektov do zdaj, kjer bi ena občina videla čez plot svoje občine...in da Sloveniji kronično primanjkuje projektov, kjer bi se na enem področju povezal...ne vem, na primer na področju turizma, na področju razvoja...malo več, kakor pa da bi naredili cesto pa kanalizacijo. Mi smo imeli štiri razpise iz razvoja regij in okoli 70% denarja smo dali za te namene. In jaz tukaj ne vidim nekega hudega povezovanja, tudi če gre cesta en meter čez občinsko mejo. To je pač en razlog. Druga stvar je

pa ta, da je sicer postavljen rok za pripravo pokrajinske zakonodaje do konca tega leta, ampak proces potrjevanja pokrajinske zakonodaje lahko traja še zelo, zelo dolgo in sploh ni nujno, da se stvar zelo hitro odvije. Ker po drugi strani je treba tudi vedeti, da je ena tretjina poslancev županov in tukaj je zdaj zelo tehtno vprašanje, kaj bodo podprli, a ne. Kar se pa tiče politične zgodbe je pa zadeva taka, da recimo kadar Slovenija sodeluje v kakih mednarodnih povezavah ali pa v kakšnih dogovarjanjih, ponavadi – recimo iz drugih držav pridejo ljudje iz regionalnih ravni – to pa pri nas potegne...ker mi pa regionalne ravni nimamo, je pa to stvar potem že ministra ali pa državnega sekretarja in tudi ne sodelujemo ravno na istem nivoju. In jaz mislim, kar se tiče tega...da bi bilo dobro imeti za vsako pokrajino neko strategijo, kaj hoče ta pokrajina. Ker zdaj hočejo vsi vse. To sploh ni slabo.

PI-1: Jaz še enkrat poudarjam to, ne, da v bistvu ne verjamem v to, da če bomo mi na en nivo nižje dol razkosali in da bomo imeli več, bi rekel »demand driven« za tisto področje projektov. Jih ne bomo imeli, ker se ne bodo znali zmeniti ker je v bistvu zgodba ista. Problem je v tem, da bi mi morali na nacionalnem nivoju zložiti strategijo za vse skupaj...

VS: Saj jo imamo...

PI-1: Ja, potem je treba samo to realizirati. Če bomo naredili še enkrat...bomo samo prenesli odločitve in kompetence s strani občin na nek višji nivo in s strani države na en vmesen nivo. Prenašali bomo denar, odgovornosti, projekte ker drugače oni nimajo nobene možnosti. To je ta zgodba. In jaz govorim: za iste projekte, po isti vsebini bomo imeli samo še en nivo več, ki se bo o tem odločal, ki bo to pisal. Na nacionalnem nivoju, v vaši službi je treba te projekte zložiti...med občinami...in »that's it«.

VS: Ne...

PI-1: Vi imate zaposlenih zdaj koliko v službi Vlade?

VS: Mi imamo sistem regionalnih razvojnih agencij, ki so odgovorne za to...

PI-1: Ja, brez denarja...

VS: ...in...to tudi ne bo držalo.

PI-1: Kakšna odgovornost je...

VS: Oni so nastali...njihova vloga je povezovanje lokalnih akterjev, povezovanje občinskih projektov. Zato jim občine dajo denar in zato jim mi damo denar. In če svoje naloge ne opravljajo tako kot jo morajo, je to v bistvu problem...se strinjam, ampak...

PI-1: ...jih pustimo (smeh)...

VS: ...ne, ni res, potem se je treba o tem problemu pogovoriti in ga rešiti.

PI-1: ...se strinjam (smeh)..

VS:ne pa čakati.

PI-1: Saj zato pravim, ker mi nimamo časa in za moje pojme je to...na nivo ene, dveh regij čisto smiselno...če bi pa drobili na sedem regij, devet, ne vem, potem...

VTP-2: Jaz se strinjam z gospodom PI-1 in tisto kar me pa najbolj skrbi pri vsem tem je pa vezava človeškega kapitala...ki se v vse te strukture veže in ki bi bil kje drugje bolj koristno porabljen, v bistvu.

M: Tega nisem čisto dobro razumel...

VTP-2: Imamo samo omejeno število nadarjenih in sposobnih ljudi v Sloveniji. In še več jih vezat v neke politične strukture in urejanja po tej politični vertikali od lokalne do državne...ne verjamem, da je najboljši način za razvoj Slovenije. Mislim, da bi moral manjšati nasploh državni aparat in v to spada tudi to, da ne uvajamo vmesnih nivojev. In sproščati človeški kapital na nivoju podjetništva in v gospodarskem sektorju.

M: Ja, bi mogoče še vi...vi tudi delate na neki razvojni agenciji ljubljanske urbane regije...imate mogoče podobne ali drugačne izkušnje?

PI-3: Jaz bom rekel tako, mi imamo na eni strani državo in na drugi strani, misli da zdaj že 210 občin. Te občine so toliko razdrobljene v bistvu že, da funkcije katere država prenese na njih oni zaradi svoje majhnosti več ne morejo izvajati. V bistvu če gledamo...v Prekmurju je ena občina, ki ima sedem kvadratnih kilometrov. Kako lahko ena taka občina celostno skrbi in za svoje upravljanje z naravnimi danostmi, z zagotavljanjem vodnih virov za prebivalstvo, kako naj poskrbi za vzpostavljanje nekega trajnostnega prometa ob taki majhnosti...ali pa recimo smeti....

VTP-2: Torej je premajhna..

PI-3: Je premajhna in v bistvu naloge ki bi jih morala zagotavljati zaradi svoje majhnosti več ne more opravljati, država se pa z njimi ne ukvarja. In v bistvu manjka nek nivo, ki bi v bistvu prevzel naloge kot so odlaganje odpadkov, ne vem potem da se pregleda kje so vodni viri na območju in da se potem upravlja z njimi...Konkreten problem: občina Kamnik ima zadostno količino kvalitetne pitne vode, medtem ko sosedne občine Mengeš in podobno, imajo primanjkljaj. Kako skleniti dogovor, da bo tudi občina Kamnik občini Mengeš zagotavljala delež pitne vode. Mi je ne damo in tudi zakaj bi jo dali.

VTP-1: Ja saj jo prodajate...zakaj bi jo dali, pač ekonomski interes.

PI-3: In na drugi strani, če pa gledamo še primer prostorskega načrtovanja. Država je sprejela strategijo načrtovanja prostorskega razvoja Slovenije, ki je zastavljen zelo splošno. Strateške usmeritve so približne usmeritve in imajo pod sabo en kup sektorskih planov, ki pa med sabo niso povezani niti jih ni noben organ potrjeval. So čisto sektorsko ločeni. Na drugi strani so pa občine, ki...občina sedmih kvadratnih kilometrov ne more načrtovati izgradnje ene ceste in takoj se mora s sosednjimi povezovati. Ampak zakaj bi se povezovala in kaj narediti ko pride do navzkrižja interesov v teh dveh občinah. Odlagališče odpadkov: vsaka občina bo potiskala stvar stran od druge...in ti rabiš nek organ odločanja, ki bo pa na koncu na podlagi nekega strokovnega...utemeljitve odločal recimo, kje je pa najprimernejša lokacija za deponijo. Zdaj ali je to regionalni ali pokrajinski nivo ali pa država te naloge prevzame, v to se ne bom spuščal. Če je Slovenija tako majhna tudi v primerjavi s sosednjimi regijami v okolici, je primerna velikost da ostane konkurenčna, potem naj ostane državni nivo ampak mora potem država prevzeti tudi nekatere funkcije, ki jih imajo zdaj občine in jih upravljati z istim zanosom in v iste podrobnosti kot jih zdaj upravlja občina. Vkolikor se izkaže, da to ni mogoče, potem

je smiselno da se razmišlja da del funkcij katerega sedaj ne eni ne drugi ne moreta kvalitetno upravljati, da se prenese in da je nek organ, ki o teh funkcijah odloča. Zdaj, ali je to zbor županov, ki ima odločilno moč ali je to nek čisto nov organ je to druga stvar. Zdaj prostorski plan, regionalni prostorski plan mi izdelujemo strokovne podlage in bo izpeljan na nivoju tega, da se občine v bistvu vidijo kaj so problemi in se o njih dogovorijo. Nikakor pa mi ne moremo s tem prostorskim načrtom odločiti kje naj katere stvari bodo, ker enostavno ni organa, ki bi lahko ta načrt potrdil. Edina možnost bi bila – recimo ljubljanska urbana regija ima 26 občin – da, edina možnost bi bila, da 26 občinskih svetov ta plan potrdi. Vedno so pri takem planu potrebni kompromisi in kadar ena občina s tem planom ni zadovoljna, takega plana ni več mogoče sprejeti.

M: Bi imeli vi še mogoče kaj za dopolnit?

PI-2: Jaz se pridružujem mnenju, da je Slovenija...že tako se po velikosti lahko primerja z eno regijo recimo v Franciji in tako in da nima smisla pač drobit zadeve še. Je pa mogoče treba vzeti v obzir razmišljanje gospoda PI-3.

M: Ja, dobro. Mislim, da smo zdaj nekako obdelali...zdaj tu ne gre za to, da bi mi ta problem rešili oziroma da pridemo do nekih končnih rezultatov, ampak bi rekel nas zanima neko vaše razmišljanje recimo o tej zadevi oziroma o tej problematiki...jaz bi mogoče edino to pripomnil, da regije so v mnogih državah pomembne tudi z razvojnega vidika oziroma z vidika inovacijskih akterjev...je govora o tako-imenovanih regionalnih inovacijskih sistemih. Ponekod so te regije nek vmesni nivo med občino in državo, so se izkazale kot zelo pomemben nivo, kot zelo uspešne bi rekel tudi v smislu nekih novih razvojnih in strateških orientacij, so zelo prispevale k nekemu razvojnemu preboju neke...in je to tudi v literaturi dokaj dobro obdelano in opisano. Je pa seveda res, da pri nas so določene specifične, majhnost zdaj vi ste izpostavili tudi problem povezanosti ampak to je na vseh nivojih, ne. Problem sodelovanja, povezanosti...to kar mi recimo označujemo s pojmom socialni kapital, zaupanje, ne...in zdaj se pojavlja na lokalnem, regionalnem državnem in seveda tudi širšem nivoju...no jaz bi pa mogoče samo en vidik izpostavil, ki je pa pozitiven glede regij. Če se ljudje identificirajo z regijo, jih je tudi lažje pridobiti za neko aktivnost, je lažja neka mobilizacija tudi v smislu bi rekel produkcije nekih novih idej, podjetniških zamisli in je, bi rekel, tukaj potem en plus. Tako da, koliko to pri nas obstaja...pri nas je verjetno in jaz se s tem strinjam, so veliki zadržki, da se bodo te regije spremenile v birokratske tvorbe...

PI-1: ...saj to bi mogoče morali definirati, kaj razmišljamo pod pojmom regijami. Recimo Furlanija-julijska krajina oni imajo ministre, imajo vlado in so regija in iz tega oni tudi to živijo in tako dalje...

VTP-1: Ja, samo je niso ustanovljali. Ta regija je ne vem od kdaj, pač...

M: Glejte, različne države Evropske Unije imajo to različno organizirano, recimo ve se, da imajo skandinavske države precej centralizirano, ve se recimo Francija je precej centralizirana čeprav ima neke vmesne enote, ve se da se je Nemčija recimo iz političnih vidikov odločila za neko stopnjo decentralizacije v bistvu za federacijo...za federativno državo in da je to izjemno dobro izpeljala, je izjemno dobro uspela...ve se, da v Italiji so bile...je bila v sedemdesetih letih deželno-pokrajinska reforma, kjer so dežele dobile večje pristojnosti in tudi so opremljene s tem aparatom birokratskim od takrat. Naprej...tukaj, ko ravno Italijo omenjam so bile narejene tudi raziskave, recimo zelo znana od Putnama, ki je napisal v knjigi te razlike med severno in južno Italijo...on je ravno preučeval efekte te pokrajinske reforme v Italiji v 70-ih letih in je poskušal nekako razložiti zakaj so severne dežele v Italiji bolj uspešne, gospodarsko in tako naprej...ja tukaj je še dosti teh vidikov...mogoče če ima še kdo kakšno...

RI: Jaz imam bolj vprašanje ker nisem toliko s tega področja in poslušam tudi nekateri, ki so malo bolj strokovnjaki za te stvari. Če bi naredili mogoče res dobro analizo nastajanja regij, bi verjetno ugotovili, da je regija nastala iz nekaterih lokacijskih ali nekaterih gospodarskih...in je kar samostojno postala regija, ki je imela zelo močno koncentracijo pač česar koli. In da so države mogoče postopale celo obratno, ne, da so s spremembo političnega sistema poskušale to močno regijo na nek način decentralizirati in prenesti ta njihov močan razvojni potencial, koncentracijo na druge regije, ne pa to kar mi delamo, od spodaj navzgor. Mi bi pa politično naredili regije...ampak ne vem s kakšnim namenom bi neka regija, ki bi se našla pa...jaz se strinjam z vami, bi našla neke stvari ki jih lažje skupaj ureja kot na nivoju občine, ampak...

M: ..ja, to je ena možnost...bi rekel en scenarij, da se zaprejo. Druga možnost, drug scenarij pa je, da se odprejo. Recimo, da se regije začnejo povezovati ne samo z drugimi regijami ampak tudi z mednarodnim okoljem, da imamo potem opravka z nekim trans-nacionalnim sodelovanjem...

RI: ...mehanizme rabiš...

M:...in da privabijo ljudi, kadre, kreativne ljudi iz drugih držav, da tako rečem.

RI: ...ampak s katerimi mehanizmi?

M: ...se pravi, da dobijo dodatne resurse, ki jih sicer država kot ste rekli, ne bi mogla dobiti.

PI-1: Isti ljudje, isti projekti.

M: Ne.

PI-1: Isti ljudje, isti projekti, še zmeraj. Vsi smo v Sloveniji, vsi imamo eno vlado, ne razumite me napak, ena regija, dve regije, tri regije je nekaj kar je normalno, ne...ni pa normalno to kar mi razmišljam o devetih.

M: Ja, ja, no to je druga stvar. S tem se strinjam.

VS: Mi nismo govorili o številu zdaj.

PI-1: Hočem rečt, tudi ta zgodba isti projekti isti ljudje. Tudi če je na nivoju naše vlade. Kaj imamo spodaj, to je bistveno.

M: Bistveno je, da regije so upravičene, če bo prišlo do novih ljudi. Do mobilizacije...

PI-1: V tej organizacijski obliki se lahko prav tako povezujemo. Celo še bolj močno bi se morali, sam bi moral biti naš interes...neka gonilna sila.

M:...no, to je tudi možno, seveda.

PI-1: Isti projekti, isti ljudje. Zdaj bomo dali »proxy« nekim ljudem, ki bodo v tej regiji, malo večji od občin...in oni se bodo bolj angažirali kot se zdaj angažirajo, ali kaj? Za iste projekte, z istimi ljudmi, za isti denar. Razumete kaj hočem povedat. Če mislite, da mi čutimo da rabimo eno to potrebo v več občinah ali pa če v vladi razumejo, da morajo tule najti lokacijo

za odpadke ali nuklearne odpadke, je isti projekt. Isti ljudje, isti denar. O tem govorim jaz. Ali rabimo res še en organizacijski nivo, da bomo prišli do tega ali lahko to že zdaj tako podelamo kot imamo mi.

VS: A lahko samo....očitek....prvič, pri pokrajinah ne gre za podeljevanje mandatov ampak je to voljen organ. Ni to, da bi zdaj kar enega izbrali med sabo in rekli: daj zdaj boš pa ti. Drugič, imam pa jaz eno vprašanje za vas, ne. Kako pa vi mislite, da bi se lahko naredilo to, da bi se organiziralo na nivoju občine ali pa malo širšem kot občinskem nivoju, zadeve začele malo bolj povezovat, da bi regije začele tudi malo bolj med sabo tekmoval za eno konkurenčnost, pa za to da bi nekaj dosegli za svoje cilje.

VTP-2: Jaz misli, da živimo v času svobodne ekonomije, kjer je pač daj-dam princip in občine imajo na izbiro da med sabo »trgujejo« na vse možne načine in da če se pa stvari ne dajo uredit, imamo pa državo na ravni...in zdaj, ali je lažje menedžirat eno tretjino države ali pa eno petino, napram tem, da imamo vse skoncentrirano v eni sami instanci...jaz ne vem, če je taka razlika. Razumem veliko državo, ki ima 50 regij ali pa 20 regij in pod temi regijami še 20 v vsaki entitet. Ampak mi vendarle nimamo tako ogromne in tako različnih v končni Mzi lastnosti te države. Majhni smo, ena ura je do odločevalca, če ta sedi v Ljubljani....o katerekoli točki v Sloveniji odloča. Razumem, da postane problem v večjih državah, kjer je pet ur....dobesedno te razdalje, ki na koncu privedejo do čisto praktičnih dejavnikov, ampak v Sloveniji pa res ne vidim razloga, da ne bi mogel nekdo v Mariboru razumet problema v Ljubljani ali pa v Kopru in pa da se ne bi mogel en sam center s tem ukvarjat.

VTP-1: Jaz bi pri tej zadevi bil pragmatičen....kako ta denarni sistem v Evropi deluje, deluje dejansko en močen mehanizem je ravno so ta sredstva za regionalen razvoj, kjer dejansko lahko kot partnerji v številnih projektih nastopajo regije. Pri nas smo to reševali, da se je pač neka občina prijavila in bila projektni partner drugim recimo regijam. Ampak jaz bi te regije ustanovil na nekem pragmatičnem principu ne da bi si prej visokih začetnih ciljev postavljaj zato sem rekel so lahko to za mene statistične regije, ki se pač nekako že vodijo, so oblikovane v Sloveniji ali so pa to distribucijska podjetja, ki so bila pač tudi v celi Sloveniji regionalno in zato ker je tako verjetno, pa sem hotel prej vprašat...a imamo še kje kakšno državo v Evropi, ki na novo ustanavlja regije. Seveda so te regije, ki so nastajale po Evropi v nekih drugih časih ko ni bilo globalizacije ne ko je dejansko iz fevdalnega sistema naprej ko so bile to neke grofije pa...ko so dejansko bili teritorialno povezani. Take teritorialne naravne

povezanosti v Sloveniji ni, mi dejansko to na novo zdaj črtamo z nekimi črtami, kje dejansko naj bi te regije bile in vsak ima drugo predstavo...eden čim manj, eden čim več..se pa ne strinjam s tistim, da bodo to isti ljudje. Z regijami bomo angažirali dodatne ljudi, ki bodo – tisti, ki bodo normalni in bodo hoteli biti še enkrat izvoljeni – bodo hoteli pokazati neke rezultate in to je tista tekmovalnost, ki jo dobimo, ki jo teoretično tudi zdaj imamo ampak je ne izkoristimo, ker nas noben v to ne tera...

PI-1: ...ker ni izvoljen...

VTP-1: ne gre za to....občine so ravno začele zavzemat tudi za lokalne probleme, seveda ker drugih niti ne morejo ravno zaradi tega ker se hoče pred tistimi ljudmi s katerimi živi pokazati, da ni nek...

PI-1: A zdaj ne more? Jaz pravim, da zdaj tudi lahko.

VTP-1: Kaj lahko? Ne, ista sredstva...recimo, da je partner regiji Navarra iz Španije, ki raziskuje ne vem možnost uporabe vetra na Primorskem...ne more bit. To je lahko Slovenija ali pa v našem primeru je bila občina Vipava.

PI-1: Jest bi pa rad še gospe (VS) odgovoru. Že zdaj tekmuje in se mi zdi v redu da tekmuje...

VS: Men tud.

PI-1: Ja, sam morate zdaj pogledat to strategijo, ki jo je recimo napisala severna Primorska, Južna Primorska, Osrednjeslovenska...kaj je v tisti strategiji napisano. V vsaki od teh strategij...je strategija »by the book«.

VS: Ja.

PI-1: Vsi hočejo imeti univerzo...

VS: Vsi hočejo vse.

PI-1: No, o tem govorim jaz. In mi ne moremo imeti vsi vsega. Žal ne moremo imeti...

VS: To se jaz popolnoma strinjam...

PI-1: ...zaradi tega ker na Kozjanskem ne moremo imeti univerze. Ali pa v Ljubljani v Osrednjeslovenski regiji se ne moremo iti pospešenega kmetijstva. Ne moremo v bistvu in to je to kar v bistvu jaz pravim, da če bomo to razparcelirali dol, bomo zopet dobili vsi vse. Že zdaj sistem omogoča ne, če imamo dobre projekte, da pridejo na nacionalni nivo in da se realizirajo. Če se prav spomnim je prejšnja vlada izbrala eno resolucijo in je definirala neka gospodarska središča. To se mi zdi sicer tako, ne, da z resolucijo definiraš kdo je gospodarsko središče. In v tej definiciji Ljubljana ni bila gospodarsko središče. Ampak nima veze. Se mi pa zdi, da je tam zametek tistega kar je pa dobro. Kar je na enem velikem nacionalnem nivoju, za eno primerno število ljudi, za ene primerne kapacitete bilo predvideno, kje se lahko te vsebine odvijajo. In ne vsepovsod.

VS: To se strinjam, ampak se pa ni dosti zgodilo na temu.

PI-1: No, ampak če zdaj pogledate ima vsaka regija svojo strategijo v kateri isto piše: human resources, izobraževanje in ti ta veliki projekti, ki...vsi so isti, ampak je pa z nivoja, ko ti pogledaš iz ene višje perspektive vprašanje, če je to smiselno....devet univerz al ne vem koliko regij...

PI-3: Jaz bi tu še mogoče dodal, zakaj regije kot so zdaj ne morejo biti konkurenčne regijam recimo v tujini. Primer: regija ena pride v Slovenijo in se hoče z neko našo...statistično ne vem kakršnokoli povezati v nek projekt. V nek projekt, ki zahteva neko teritorialno celoto na primer in so pripravljene to tudi sofinancirati in recimo da dobimo za ta projekt evropskih sredstev 70%. Kar pomeni, sami moramo sofinancirati še 30%. In če mogoče še država od teh 30% zagotovi 20%, da nam manjka še 10%. Recimo in teh 10% je treba še vedno od nekod vzeti. In mi smo zdaj razdeljeni na 26 občin, kar pomeni, da če hočemo delati projekt se moramo za teh 10% pogovarjati s 26 občinami. V končni Mzi pride na občino Dobre Polje 200 EUR ampak če občina Dobre Polje – to je zdaj primer – ni sposobna sklicati v dveh mesecih občinskega sveta, tega projekta ne bo. Če imaš pa ti na drugi strani nek proračun, nek fond iz

katerega ti lahko teh 10% sofinanciraš, se bo ta projekt izvedel v štirinajstih dneh in lahko pišeš dokumentacijo. Tako pa je ne moreš in jo ne boš. To je en problem, drugo je pa kar se same regionalizacije tiče...je pa sistem današnjega financiranja občin. Občine take kot so danes, so vsi vemo podhranjene finančno in same definitivno nevzdržne. Danes se občine financirajo pač iz te glavarine, iz davkov in zdaj pogledamo eno recimo dve občini v eni regiji. Ena ima odlične razvojne potenciale, območje, prostor imajo za razvoj poslovnih con, druga občina je pa v celoti pod območjem Nature 2000. Še vedno se bo tudi ta občina, ki je v celoti pod območjem Nature 2000 za to da bo lahko preživela, bo hotela imeti neko svojo poslovno cono in pa hotela bo imeti neko naselje, da bo imela prebivalce katerim bo črpala davke. In to je primer, ki se nam danes dogaja po celi Sloveniji. Vsaka občina ima zdaj ko je bil ta boom grajenja svoje naselje in svojo malo poslovno cono. In take male poslovne cone, če se uspejo povezati je v redu ampak to je še vedno velika dekoncentracija.

VTP-2: Problemi so dobro identificirani, ne vem pa če je rešitev regija.

PI-3: Lahko je država, če sprejme te funkcije in spremeni način financiranja.

PI-1: Mi se povezujemo s sosednjimi regijami...naša inštitucija...in so to Interreg ali kakorkoli...in Italijani imajo definicijo območja Interreg do Benetk, se pravi od meje do približno 200km. Mi kot inštitucija v Ljubljani, ne v bistvu smo pa iz tega ven izvzeti po principu regij ali področij, ki...

VS: Ne, niste izvzeti oprostite da vas popravim. V bistvu pravila so naslednja.

PI-1: »Not eligible« smo, no.

VS: Ne, pravila so naslednja. Sodelujejo lahko regije, ki neposredno mejijo na mejo oziroma so ne vem koliko morskih milj oddaljene še po morju zato je še Miglia Romagna prišla v program zaradi štirih kilometrov. Na naši strani so vključene Gorenjska, Goriška, Obalno-kraška, Notranjska in pa Osrednjeslovenska sta upravičeni do 20% sredstev.

PI-1: To sem povedal.

VS: Ne, vi ste rekli, da ste neupravičeni.

PI-1: Ja saj, ampak samo do 20%.

VS: 20% programa, ne 20% projekta.

PI-1: Na eni strani imamo koncentracijo ne vem koliko milijonov ljudi, ne vem koliko milijard evrov letnega prometa. Na drugi strani imamo koncentracijo Goriško in to, ki je peščica ljudi in en problem. To je neprimerljivo. In to pomeni, da s projekti neposredne pomoči podpiramo to, da bo vpliv kapitala in denarja na peščico ljudi tukajle veliko večji kot pa iz te strani ali pa ne vem kaj. To smo zdaj dosegli, ampak nič hudega.

VS: To je sicer res.

PI-1: To je eden od problemov.

VS: Prvič...to moram odgovoriti...prvič, Slovenija je dosti manjša in to pri čezmejnem sodelovanju gre za sodelovanje država-država. Pravila so jasna. Drugič, v program smo dali mi 21 milijonov uni pa sto. Tretjič, kakor je zdaj projektov prišlo vidimo, da bomo mi pol tega denarja porabili, to se pravi, da bo tudi naš vpliv šel na italijansko stran. To ne pomeni zdaj, res je da imamo mi manj inštitucij, ki se lahko prijavljajo in da moramo veliko več truda vložiti v to, da se te inštitucije prijavljajo. Ampak, ne zdi se mi pa prav da se že vnaprej govori o tem koliko smo mi neuravnoteženi z njimi, ampak da ne damo vse od sebe.

PI-1: Saj nima kdo dat, saj o tem govorimo.

VS: Ima.

M: Se opravičujem, jaz bi...bi mogoče zaključili to debato okrog ustanavljanja regij, prednosti, slabosti...v glavnem smo identificirali slabosti, skratka več slabosti kot prednosti...dobro, to so pač vaša stališča, vaše izkušnje. O tem bi lahko seveda še debatirali, bi pa zdaj eno oziroma dve bolj konkretni vprašanji, ki bi jih poskušali tudi tako bolj na hitro odgovoriti...in sicer, gre za to, kak ocenjujete zmožnosti regije, ljubljanske ali Osrednjeslovenske regije, za razvojni in inovativni preboj. Kje vidite prednosti in kje ovire. Nekaj je bilo o tem že povedano...ali lahko govorimo o regionalnem inovacijskem sistemu.

Mi vem, da če katera od teh statističnih regij ima določene prednosti, potem je seveda to Osrednjeslovenska regija, zlasti v smislu človeškega kapitala in pa koncentracije določenih institucij, ki so pomembne za pretok znanja. To je to, torej kako bi recimo ocenili to razvojno situacijo v tej Osrednjeslovenski regiji, kje so prednosti kje slabosti oziroma kje so ovire za hitrejši razvoj tudi iz vidika ustanavljanja recimo visokotehnoloških podjetij. In, podvprašanje se pa nanaša na koncentracijo kreativnih kadrov. Je ta koncentracija že prisotna oziroma kje so pomanjkljivosti te kadrovske strukture in seveda potem imamo problem, če govorimo o koncentraciji govorimo o izrabi...o povezanosti teh jeder inovativnih, kreativnih...kako je s tem. Lahko imamo mi bi rekel nek sorazmerno velik bazen ali fond inovativnih kadrov ampak izkoriščenost recimo je pa lahko nizka. Skratka o tem, kaj bi o tem povedal vsak iz svojega vidika in iz svojih izkušenj. Se pravi ta regija Osrednjeslovenska kakšne možnosti ima da se prebije recimo v nek višji razvojni razred, da izkoristi svoje kadre, če ima sploh ima...če sploh lahko govorimo o koncentraciji kreativnih kadrov, ali so pač tukaj neke ovire, ki jih opazate da do take koncentracije pride, da se kritična masa izoblikuje.

VS: Če vas zanima lahko jaz začnem z nekaj statističnimi podatki. Mi ravno zaključujemo neko poročilo kaj se je po regijah dogajalo v zadnjih treh letih, koliko je šlo iz katerega programa, koliko se je v kakšno stvar investiralo. Osrednjeslovenska statistična regija je s 73 milijoni pridobljenih sredstev iz OP-ja krepitev regionalnih razvojnih potencialov, razvoja človeških virov, razvoja okoljske in prometne infrastrukture pa programa razvoja podeželja na sedmem mestu v Sloveniji, če gledamo pač dvanajst statističnih regij. To pomeni, da je bilo pridobljenih 150 EUR na prebivalca, povprečje v Sloveniji je 447 (EUR na prebivalca) ampak je pa treba tudi vedeti, da izstopajo predvsem Pomurska, Podravska, Savinjska regija zaradi tega ker so imeli nekaj velikih avtocestnih projektov in tudi iz programa »Okoljske in prometne infrastrukture«. Potem, mogoče zanimiv podatek je tudi, da je največ sredstev počrpala Osrednjeslovenska iz »razvoja programa človeških virov« kar je v bistvu skoraj več kot eno tretjino 36,5% kar je v bistvu dober znak glede na temo o kateri govorimo, je pa tudi tu treba upoštevati, da je tu kar nekaj velikih nacionalnih inštitucij lociranih in da gre en del tega procenta tudi na ta račun. Potem, kar se pa tiče sredstev samih, ne, kako je v teh 73 milijonov razporejenih je bilo teh sredstev o katerih zdaj govorimo 44% od teh 73 milijonov.

PI-3: Kakor jaz vem je samo »ercero«??? 77 milijonov.

VS: Kaj?

PI-3: Samo deponija je vredna 77 milijonov.

VS: Ampak to je bilo letos, jaz sem gledala do 31.12.2008. No potem pa če gledamo cilje, ki se jih je »Strategija razvoja Slovenije« in recimo kako je Osrednjeslovenska regija s temi sredstvi, ki jih je pridobila, kakšen je bil vrstni red...in na prvem mestu je učinkovito ustvarjanje dvosmernega pretoka znanja za gospodarstvo in razvoj in za to je bilo namenjenih 43% sredstev. Za konkurenčna gospodarstva in hitrejšo rast pa 30%. In mogoče bi bilo treba tukaj še eno povezavo vzpostaviti ali pa na konkurenčnem povezovanju in hitrejši gospodarski rasti mogoče več narest kot samo na investiranju v znanje. Ne vem, mogoče se motim ampak toliko sem imela, no.

M: Bi vi mogoče?

PI-2: Mislim, da je mogoče kdo drug boljši za to vprašanje.

VTP-2: Lahko jaz nekaj opazk. Prvo, kot podjetje, kot podjetnik...mi se sploh ne primerjamo po regijah, za nas obstaja samo Slovenija in edino vprašanje je v bistvu mednarodni...kako izkoristiti vse kar okolje ponuja, ne v regiji ampak v Sloveniji, za mednarodni nastop. Na nek način tistega povezave, kadri ali kar nas zanima...ni a pride človek iz Maribora v Ljubljano, ampak a lahko človeka iz Hrvaške, Estonije z juga, a ta pretok deluje, tako na nivoju znanja kot na dejanski migraciji ljudi. Zdi se mi da v zadnjih nekaj letih, to je opažanje brez podatkov, se dogaja koncentracija nekega kreativnega kapitala na tem območju širšem ljubljanskem, kar se mi zdi da omogoča neko minimalno kritično maso, ki naprej potem sama začne producirat nove ideje in več podjetniškega udejstvovanja, več poskusov kar v končni Mzi lahko privede do kakšnih pozitivnih učinkov....govorim znotraj branže s katero se ukvarjam, za druge ne morem kaj dosti povedat in zdi se, da tisto, kar bi si v bistvu želeli je še več koncentracije, še več ljudi iz enakih branž na kupu, ker to na koncu omogoča nek preboj. To je pač moje mnenje.

VTP-1: Ja, kako doseči to koncentracijo. To koncentracijo lahko dosežeš, če jo nekdo namensko kreira. Zdaj da bi to čisto slučajno, dobro lahko tudi rata pač da neko področje dosti kreativno pa to običajno dosti časa traja ne in s tega stališča v bistvu bi morala država na določenih področjih postaviti neke prioritete, videti kje je in na primer v energetiki, kje so

tiste stvari, ki jih želimo, ki jih v Sloveniji damo kot primer dobre prakse ali neke stvari ki jih želimo videt, zdaj ali je to nuklearna energija, ali je to sončna energija ali je to recimo potratna raba energije ali je to učinkovita raba energije...ali je to obnova zgradb, ki potegne za sabo in nove materiale in principe delovanja te zgradbe in prezračevanje in dihanje in tako naprej. Tu ne gre samo za energetiko, gre za celo vrsto stvari, ki so lahko na tako stvar vezane, ne. In zaenkrat je pa tako, da v vseh resolucijah imamo pač vse, posamezna podjetja mogoče malo izstopajo na slovenskem nivoju, nikakor pa ne to na kakšnem širšem. Za tak širši je potrebna taka koncentracija, ki jo je treba pač spodbujati...zdaj ali jo morajo velika energetska podjetja spodbujati ali pa država preko svojih mehanizmov, ki jih ima.

PI-1: No, jaz bi še dodal v zvezi s tem razvojem regionalnega sistema, to je splet nekih institucij in storitev. Zunaj imajo institucijo, ki je temu namenjena, v bistvu s svojim planom kot je na primer regija imajo tudi nekaj takega. Osrednjeslovenska regija ali pa če hočete Mestna občina Ljubljana, to je približno dve tretjini slovenskih študentov, največja univerza, 6000 raziskovalcev v treh in še nekaj raziskovalnih zavodih. 30% mislim da 33% vseh podjetij je tukaj. Mi imamo tukaj tankovsko in avionsko in ne vem kakšno divizijo za naš preboj. Drugje jih nimamo toliko. Če pogledate kako so bila sredstva potrošena in porabljena vidite, da so v bistvu vsi drugi projekti veliko bolj »eligible« kot pa ti naši projekti...pa projekti iz Osrednjeslovenske regije...mogoče Osrednjeslovenska regija ne rabi toliko finančnih virov ali takih finančnih virov ali teh, ki jih naši finančni razpisi ponujajo ampak se ti viri enostavno locirajo kje drugje. S to politiko, ki jo imamo sedaj bomo dosegli to, da bodo vsi okoliški v bistvu prišli približno na isti nivo kot je Ljubljana in potem bomo vsi približno enaki ker je to namen, vendar tega našega potenciala, ki je pa tukaj ga pa ne znamo dvigniti na en nivo, da bi bil primerljiv neki prestolnici. Mi se s tem sistemom o katerem govorim...regionalnim inovacijskim sistemom, lahko primerjamo s Celovcem. Celovec je regionalna prestolnica, Ljubljana smo nacionalna prestolnica ampak približno iste kategorije imamo s tem da imajo oni veliko manj študentov. Ampak v to podporno okolje oni veliko več investirajo. Tudi kot sheme, tudi kot infrastruktura...mi imamo park, ki je popolnoma primerljiv, oni imajo tudi ta univerzitetni inkubator, ki je popolnoma primerljiv z našim Ljubljanskim univerzitetnim inkubatorjem. Ampak oni imajo vso to infrastrukturo za tretjino naših študentov. Mi tega sploh ne znamo izkoristiti, mi imamo tukajle...koliko jih je 60.000 študentov in seveda nam...mi ne razumemo, da je treba za 60.000 študentov veliko več delat kot recimo za 10.000 študentov, ne. In oni so pogruntali da rabijo za 10.000 študentov takšno infrastrukturo kot jo imamo mi za 60.000 študentov.

PI-2: Pa še to, da imamo interdisciplinarnost veliko tule.

PI-1: Naša univerza je na naravoslovnih tehnologijah in tudi družboslovnih, renomirana univerza. Če pogledate Celovec, oni so bolj družboslovci, zdaj prihajajo bolj te informacijske in komunikacijske tehnologije v ospredje tudi tam pri njih...in oni so za celo regijo v bistvu...mi nekako tega ne znamo in jaz bi se strinjal, da vse kar je razpisano je razpisano nekako v tem smislu. In mi se trudimo in ima tudi univerza en kup enih sodobnih bi rekel organizacijskih sprememb z željo, da se to hitreje požene. Ampak to so zdaj vse »bottom up« pobude. Ko vidimo da nas čevelj žuli, želimo z blazno energijo nekaj naredit, ne, in ko ti prineseš projekt tja na socialni...European social fund, kaj bomo mi naprej...sheme ki jih mi razvijamo so prav tako pomembne za Gorico za nas in za...to ni pomembno če iz Socialnega sklada...čez Zavod za zaposlovanje izobražujemo in doizobražujemo in preizobražujemo neke ljudi. Del teh sredstev bi moral biti namenjen za nekaj kar je sodobnega...uno je bilo takrat pomembno recimo ko so se ta veliki preoblikovali...ampak pravim, da nimamo v tej nacionalni politiki nacionalnega inovacijskega sistema, regionalnega inovacijskega sistema teh prijemov in teh tem, ki bi tam kjer je koncentracija tega znanja do neke mere že, to pospešeno izkoriščala. Mi imamo sheme, ki so približno za vse enake. In to se mi zdi, da je nekako naša ročna zavora, kako mi hitimo. Ne moremo imeti sheme za vse enake. Mi moramo tam gojiti poljščine kjer je to primerno, v univerzitetnih središčih bi morali pa gojiti to kar ste rekli, torej hi-tech podjetja. Teh zgodb še zmeraj ni, mi si pa želimo, da bi imela vsa...da bi z regionalno politiko imela vsa...vse občine, vsaka svojo univerzo. Se ne da imeti toliko medicinskih fakultet zaradi tega, ker imamo Slovenci samo enega profesorja Dolenca.

RI: Malo razmišljam naprej...zelo težko bi rekel da na podatkih, je pa sigurno na osnovi desetletnih izkušenj, ki jih imam od tega da smo pisali tisto regionalno inovacijsko strategijo za Primorsko, od tega da sem bil pri ustanavljanju Ljubljanskega univerzitetnega inkubatorja, da smo ustanavljali Tehnološki center v Zasavju in tudi strategijo za razvoj pisali. In izkušnje, ki jih imam ravno na tem področju regionalnih inovacijskih sistemov, ki so bili postavljeni v Sloveniji »top down«...pač nekdo se je odločil, da mi v Sloveniji rabimo te institucije in so bila razpisana sredstva, da se te vmesne institucije začnejo postavljati. Zdaj kje je osnovni problem...ko ti govoriš o inovaciji, že tukaj mi največkrat zgrešimo. Inovacija mora biti koristna novost. Če ti govoriš o koristni novosti, moraš združevati podjetništvo, moraš združevati, ok, to znanje, ideje ki jih dobiš in tako naprej. Podjetništvo je pa stvar kulture, ki jo

bomo pa mi še nekaj časa moral recimo...da se bo ta kultura vpletla v to naše okolje. To ugotavljamo tudi ko se v...tem recimo Central Europe imamo en projekt in ugotavljamo v bistvu kakšne so razlike, kje pašemo mi kot Slovenija v primerjavi Češka, Poljska, vzhodna Nemčija ali pa zahodna Nemčija, Avstrija...ko pridejo vsi s svojimi izkušnjami noter. In zelo podobno je tudi, ko govorimo o zaščiti znanja, zakaj univerza nima patentov...zato ker je to stvar kulture, ki izvira iz zgodovine kakršno smo imeli. Ampak zdaj pa iz čisto praktične izkušnje, recimo iz Zasavja. Smo praktično ustanovili vse institucije, ki so bile potrebne za vzpostavljanje tega inovacijskega sistema, se pravi te vmesne institucije, kjer bi mi prenašali znanje od nekoga, ki ga ima do tistega, ki ga rabi, Kaj smo ugotovili...ni tistega, ki ga ima in ni tistega, ki ga rabi. Imamo pa institucije. In največji...in zakaj je prišlo do tega problema, zato ker je dejstvo kakorkoli, da je Ljubljanska univerza odmaknjena, da je potencial študentov ...da študentje vidijo bistveno večji potencial da ostajajo tukaj gor, kot pa da se vračajo nazaj, da je pač gospodarstvo drugačno da so močni sistemi, energetika in pa ne vem kaj, ki pa v bistvu tega ne potrebujejo...ki funkcionirajo sami zase. In zdaj, zelo hitra primerjava s Finsko, če imaš ti Nokia, ki je iniciator vsega tega, začne sama vzpostavljat vse kompletne vmesne intermediarne institucije, ki jih v bistvu rabi za ta prenos znanja in vpliva istočasno na univerzo nazaj. V Zasavju govorimo o regionalnem inovacijskem sistemu, je to nemogoče doseči, zakaj, ker je gospodarstvo, ki je bilo močno, ni bilo iniciator tega, to je pa energetika...in če bi mi hoteli to narediti, bi morali vmesne institucije in Mkultete postaviti, ki bi bile vezane na to notr...in mi smo pa začeli postavljat nek hi-tech pa ne vem kaj in nismo niti študentov mogli zaposlovati, ker nismo dobili ljudi. Enostavno študentje kljub tehniški gimnaziji, ki producira 40 dijakov vsako leto, jih gre 5% študirat tehniko, vsi ostali gredo ne vem kaj in nismo v štirih letih dobili kadra, ki bi ga lahko notri zaposlili. Se pravi, da nam vse investiranje, kljub zasavskemu zakonu in te vmesne institucije...če bi nekdo naredil resno analizo, bi ugotovil, da je zelo majhen učinek. Vezati se moraš na lokalni regijski potencial, ki obstaja in ga poskušati spodbujati ali pa naj se država odloči in naredi z nekimi blaznimi institucijami neko novo vrsto industrije, gospodarstva ali pa turizma dol. Karkoli. Samo po sebi pa ne gre.

M: Ja, to vprašanje je za nas v bistvu zelo zanimivo, torej zdaj vemo, da se je v zadnjih letih število teh podpornih, suportivnih institucij zelo povečalo. Prav tako se je od raznih razvojnih agencij pa potem inkubatorjev podjetniških, pa tehnoloških parkov...to imamo z neko ekspanzijo kako bi rekel opravka, po drugi strani so se pa tudi institucije, ki producirajo znanje razširile...univerze ali pa fakultete v krajih in na lokacijah kjer jih do zdaj ni bilo.

Recimo na obali...imamo zdaj tako rekoč kompletno...ne bom rekel kompletno univerzo ampak je tudi recimo tehnološki inštitut je, so družboslovne, humanistične, naravoslovne znanosti prisotne, ne, torej je neka sprememba. Zdaj vi pravite in kar smo mi tudi nekako domnevali, da je dosti tega nekako top down, zlasti kar se teh podpornih institucij tiče...v nekem okolju ni pravih spodbud, tudi ni prave koncentracije kadrov...seveda potem te bi rekel podporne institucije delujejo...so nefunkcionalne...

RI:....same sebi namen..

M: ...bom rekel, ne dosega...ja, same sebi namen, ne dosega bi rekel nekih ciljev ali efektov, ki se jim jih pripisuje ali pa ki smo jih pričakovali od njih. Zdaj pa nas zanima, ali se da to nekako posplošiti ali ...zdaj vi ste tukaj dali na primeru neke regije, statistične regije, ki je relativno bi rekel v razvojnem smislu ni na prvem mestu oziroma je bolj na repu, recimo v Sloveniji, ne, Zasavje...

RI: Primorska regije, glejte ko govorite, jaz sem bil pet let na Primorskem prodekan na Mkulteti za management...lahko rečem, da tudi zelo dobro poznam strukturo Primorske. Največji gospodarski potencial na Primorskem je logistični. Luka, Intereuropa tudi Istrabenz in tako naprej...vendar na primorski univerzi nimate študija logistike...in ga v petih letih nismo uspeli noter spraviti. Imamo zelo močno humanistiko kar je zelo prav ker smo blizu Italije in tako naprej...dejstvo je da to rabiš...in zdaj če ti ustanoviš inkubator, bo država morebiti dosegla en del svojega namena da bodo študentje neka čisto svoja podjetja ustanavljali...ok, v redu, ampak s tem gospodarstvu niso približali ker interes gospodarstva ni ustanavljati inkubatorja ampak je zaposliti ljudi znotraj sebe. Ker če gospodarstvo želi ustanavljati, potem ustanovi podjetje s svojim kapitalom brez vsakega inkubatorja. Rabi strokovnjake, ki jih potem..

M: ..no, to je cilj inkubatorjev, da proizvedejo neke podjetniške ideje, skupine, ki potem komercializirajo svoje ideje in začnejo kot gospodarski subjekti delovat...

RI:...tako, tako, ampak če tu inkubatorju plačuješ letno...ker inkubator moraš podpirat...recimo, da mu daš letno 200.000 EUR...to so štirje zaposleni. In štirje zaposleni v nekem inkubatorju brez nekega močnega komercialnega bi rekel dodatnega sredstva...če bi danes rekli, da država neha...jaz sem prepričan, da lahko zapremo tri četrt vsega tega ker ne

bo preživel na trgu. Kar ni čisto prav, se strinjam da ni čisto prav ampak kje podpirat to je osnovno vprašanje..

M: ...bolj selektivno. Kakšni so vaši...vi ste tudi v podobni instituciji...inkubator.

PI-2: Ja, mislim, Ljubljanski univerzitetni inkubator sigurno več kot polovico svojih sredstev dobi prek države, ne. Tako, da v primeru da bi se ta pipica zaprla...vprašanje...trije zaposleni smo...tri zaposlene in zdaj iščemo v bistvu vire financiranja...se pravi moramo preživet tudi pač z nekimi malo bolj tržnimi dejavnostmi...se pravi ne vem tržit neke delavnice in tako naprej. Tako, da koliko dejansko koristi od tega sigurno...

M: Kaj pa recimo perspektivno...če gledamo par let naprej..imate občutek recimo, da boste pomagali pri ustanovitvi recimo nekaj manjših podjetij...recimo visokoteholoških, ki potem ne bodo več rabila inkubatorja...

PI-2: Ja, že zdaj smo...in izkušnje ima (VTP-2) z nami recimo...tako da to lahko on pove..recimo UNIKI, ki so visokotehnoško podjetje pri nas so...mislim veliko podjetjem, ki so pri nas je spodbuda že to, da jim ti prepoznaš njihovo idejo kot perspektivno in dejansko inkubator naj bi bil to, da bi dajal čisto na samem štartu oziroma po eni strani promoviral podjetništvo, po drugi strani pa ljudem, ki imajo neko idejo dal neko potrdilo da so pač na pravi poti...da jim da dodatno svetovanje...in so pač podjetja notri, ki so se odločila ...zatržno odločila, da bodo šla na podjetniško pot zato, ker so recimo pri nas dobila neko potrditev, da bo to šlo. In so uspešna, recimo. Samo koliko...težko ocenim to...zdaj ne eni strani koliko denarja gre za nas recimo, koliko je pa od tega efekta...mislim, to je pa tle druga računica...na kakšne načine bi to bilo bolj učinkovito. To je pa drugo vprašanje.

VTP-2: Se strinjam, da je težko vrednotiti...in tisto kar verjetno vsaj v tem visokotehnoškem smislu se čaka so v bistvu neke vrste prvaki, ki bi izšli iz tega in v bistvu potrdili nekje celotno recimo...

PI-2: Ja.

VTP-2: ...bi pa nekako dodal k temu o inkubatorjih in učinkih, da se tudi meni zdi izjemno pomemben učinek oziroma kaj ne samo finančni impulzi in nekaj pomoči..ampak to, da se v

bistvu skoncentrira ljudi, ki razmišljajo o podjetniških zgodbah, ki se jim da potem v potrditev in pokaže teh prvih nekaj korakov, da je to precej realna življenjska izbira napram vsemi ostalimi...

PI-2: meni se zdi sploh na primer konkretno naš inkubator, ki je majhen...mi imamo enajst pisarn relativno majhnih notri...in se mi zdi, da je največja vrednost tega inkubatorja to, da so tam dejansko skupaj ta podjetja in eden drugega spodbujajo, sodelujejo, se ukvarjajo z istimi problemi jih rešujejo...v bistvu tule pride do velikih učinkov.

VTP-2: pa mislim, da se ta učinek preliva izven inkubatorja, izven tehnološkega parka v smislu kako bi rekel...zelo težko je najti pravo besedo za to ampak v nekem smislu »yes we can« občutek, ki ga vsa ta novoustanovljena podjetja, ki so precej odprta tudi navzven v okolje, zaradi inkubatorja, dajejo navzven in s tem spet privabljajo nove ideje, nove kadre...in to je en del tistih koncentracij, ki se mi zdi da se je v zadnjih letih tudi po zaslugah teh pod...inovacijskega okolja in nekaterih institucij seveda obeh tukaj prisotnih tudi premaknilo naprej na nek način, ki ga n povsem enostavno ovrednotit.

VTP-1: seveda ne bi bila potrebna, če podjetja dostikrat ne bi bila tako zaprta v svoje ograje in recimo ne vem podjetja, ki jih imamo v Sloveniji in pa tudi v svetu mladim kadrom dala priložnost dela in v razvoju in neko perspektivo bi se ti mladi ljudje za to tudi odločili kar je recimo skozi inkubatorje kar trda recimo zgodba...da se uveljaviš in prideš do nekega svojega stališča..seveda so inkubatorji pač ena od možnosti, ki tudi enemu velikemu delu mladih ljudi, ki so pač ambiciozni ponujajo možnost da sploh tiste svoje sanje...

PI-1: mislim naša vloga, kakor se je zavedam je izjemno odgovorna in je to poslanstvo. To kar je prej profesor (RI) povedal ne, izobraževanje. Mi moramo drznost ali pa podjetniško razmišljanje v naših ljudeh šele vcepit. Karkoli smo do sedaj naredili in katerakoli oblika institucije je bila, je bila investicija v njihovo znanje in v njihovo vedenje. Njihove skupine izobražujemo pa tudi če njihov poslovni načrt ni doživel rezultata...oni nosijo zdaj to pridobljeno znanje s tistimi tečajji ali pa seansami, ki smo jih naredili za oblikovanje podjetniške ideje in seansami za pisanje poslovnega načrta. Ampak to je true life. Ni to ena od vaj, ki jih ima profesor v drugem letniku ko recimo izobražuje tiste, ki so na ekonomiji. Mi imamo pa še vso ostalo populacijo in si želimo, da naredimo time, ki so mešani, ki imajo in ekonomista in tehnologa in tako dalje. In to je tisto, kar mi delamo. Hotel sem povedati tudi

izkušnje. Recimo inkubator, ki se samo naziva da je inkubator pa ne opravlja te funkcije kot inkubator, dela v tej regiji v tem mestu škodo. Zakaj. Zaradi tega, ker se pojavi kot institucija kot inkubator samo takrat, kadar e javni razpis. Kadar ni javnega razpisa pač podela nekaj tistih kar je tam, pol ga pa ni več. Pravijo ker ni ljudi, ni timov, ni projektov s katerimi bi mi delali ampak inkubator je tam. V primerjavi z Avstrijci...oni so zelo veliko investirali v prejšnjih letih v infrastrukturo in imajo več...če pogledamo tule na Koroškem imajo šest, sedem takih St, Veit, Podklošter...kjer so infrastrukturo postavili z namenom, da bodo notri, recimo Podklošter to je Arnoldstein imeli laserske tehnologije. To se ni zgodilo. Se ni zgodilo...ja, seveda saj se ne more zgodit...saj nimajo...eno podjetje z laserjem...pol so rekli v redu, bomo modificirali te naše cilje...bomo imeli tam podjetja, ki so povezana z ekologijo ker je to bolj...tudi to se ni zgodilo...se pravi imajo infrastrukturo 3000m2 v katerih je notri zdaj tiso, kar je tam regionalni potencial...čistilnica, fotokopirnica, pralnica...in je lepo...živi...kaj želim povedat...v bistvu je Ljubljanskemu univerzitetnemu inkubatorju v tem okolju kjer živimo relativno lahko. Potenciala je dovolj, da to naredimo. Nas je 200 članov in 86 je tistih ki so stalni člani, to pomeni da so podjetja, ki so mlajša od treh let. Drugje boste zelo težko prišli do teh števil. Če je univerza zraven pa tako središče je težje...zdaj prihajajo veliko bolj globalno usmerjeni, tim je interdisciplinaren, poslovni modeli so sodobni, ljudje ustanavljajo družbo zato, da jo bodo čez tri leta prodali...in je to je njihov osnovni namen, tega prej ni bilo možno in tako dalje. Podjetniške ekipe iščejo...mislim, nepovratna sredstva že, ampak tvegan kapital za zagon njihovega...to pet sedem let nazaj je bilo bolj izjema kot pravilo, zdaj pa so vse pobude v tej smeri se pravi da se posodabljam in po vsebini prehajamo na en tak evropski nivo. Tega podjetništva, visokotehnološkega za tisto kar smo prej...

PI-3: Ampak ostaja pa še vedno problem razdrobljenosti. V bistvu je še vedno od pristojnosti do lokacijsko je vse razdrobljeno tako imamo na fakulteti in nekih raziskovalnih institucijah neke odlične time, ki delajo z vrhunskimi napravami, dosega jo vrhunske rezultate tudi v širšem merilu, evropskem in svetovnem prostoru ampak potem z nekimi projekti na fakulteti zaključijo in grejo iskat službe na borzo. Zakaj se tega ne pelje naprej v isti ekipi in poveže z gospodarstvom. In tudi sicer gospodarstvo naše ne prepozna potencialov naših fakultet in naših študentov. Še vedno se dogaja, da recimo uspešno podjetje iz Slovenije gre iskat neke izračune in simulacije v Avstrijo, pri tem pa ne ve, da slovenski študentje to v Avstriji računajo stvari.

RI: Eno malenkost spet na izkušnje, ki jih imam pa zdaj že kar eno leto ko gledam strukturo univerze tako bolj z vrha, ne. Namreč podjetniška kultura je nekaj kar v bistvu na univerzi je kako bi rekel celo nekaj kar je narobe, ne. To še zmeraj se vleče naprej, da če ti svoje znanje, ki ga imaš boš pa pretvoril v podjetje in boš s tem zaslužil, se to smatra kot nekaj kar ni v redu. To je naslednja stvar, tisti, ki je pa že sam toliko podjeten, da bo to naredil pa nima kulture zaščite znanja. Tisti bo pa to naredil na način, ki ne bo znotraj kljub vsem sistemom ki jih imamo, kljub vsem pravilom in pravilnikom o zaščiti intelektualne lastnine...ne bo počel tega znotraj tega kar mu predpisuje recimo zakonodaja in tako naprej. In univerza v Ljubljani, pa pustimo zakonodajo po kateri je zdaj že težko ustanavljati spin-offe, če pogledate koliko je bilo v bistvu tega v zadnjih letih narejenega ...je velik problem ta kultura, ki se nekako vleče vsa leta od ne vem trideset, štirideset let nazaj. In ko govorimo o Ljubljanskem univerzitetnem inkubatorju, pa nič slabega ne, čisto v redu, koliko je pa podjetij notri, ki so jih ustanovili študentje pa profesorji in koliko je recimo...

PI-2: Ne, študentje veliko...mislím vsi so študirali..

RI: Koliko je pa univerza s temi podjetji podpisala pogodb o zaščiti intelektualne lastnine, da se univerzi vrača vložek...

PI-2: Ne, ne..

PI-1: Nobene.

RI: Kolikor jaz vem, nobene...ampak štos univerzitetnega inkubatorja bi pa moral biti v temu, da je univerza pripravljena zelo močan vložek notri dat ampak zakaj, zato ker ve, da bo preko znanja, ki ga imajo profesorji, študentje in tako naprej, dobila ta del nazaj. Vi ste danes na trgu kot vsak drug inkubator, saj vi nimate nobene...

PI-2: Ja...

RI: Pa nič v slabem pomenu, da se razumemo...vi nimate tiste vloge, ki bi jo moral imeti univerzitetni inkubator, ki bi moral s kulturo, z zaščito intelektualne lastnine, z vložkom univerze skrbeti za to, da bo tako kot recimo en inkubator ali pa univerza v Ameriki. V slovenski kulturi bo to še nekaj časa trajalo. Morda se motim, ampak mi vi povejte če je tako.

PI-1: Spreminjanje vrednot...

RI: Točno to, vrednostni sistem je pač..

PI-2: Saj mi smo se na eni strani fokusirali na raziskovalce, smo tudi posebne programe za njih oblikovali in predvsem mislim prek teh programov dejansko se vidi, da je še precej majhna miselnost na to recimo da bi dejansko šli na svojo podjetniško pot.

RI: Vam še en primer povem, ko je z zelo dobro idejo hotel profesor s študenti ustanoviti podjetje, spin-off univerze, mu dekan fakultete, ki ima pa privatni spin-off za katerega noben ne ve, prepovedal, da to ustanavlja.

PI-2: Imamo par različnih, mislim tudi na naših delavnicah so bili ljudje z idejami ki so, mislim...da je bila intelektualna lastnina od ene skupinice in so...težko, da se bo kam premaknilo, ker določeni ljudje so za to da bi ustanovili spin-off, določeni ljudje niso za in...v glavnem tu so pač težke borbe. Imamo pa zdaj v inkubatorju eno podjetje no, ki sodeluje oziroma je spin-off fakultete za elektrotehniko.

RI: In ko govorimo mi o prenosu znanja, pridemo pa zdaj do osnovnega problema, da mi vrednosti znanja sploh ne znamo cenit. Mi ga tudi podjetjem, ki so biznis na trgu ne znamo ocenit in ga ali kar tako prodajamo ali ga pa celo precenjujemo. Imamo ta osnovni problem.

VTP-2: Problem ni samo, da ne znamo cenit ampak da ni instance, ki bi lahko avtoritarno določila to ceno in jo potem pač zahtevala.

RI: Ko sem jaz to v Ameriki razlagal, so mi rekli....dolgo časa niso razumeli, kaj jim razlagam, pol so pa rekli da to ne razumejo. Pri njih imajo tist b-dol???...pa je stvar jasna...pravjo, kako to, ne razumem kako da tega nimate...

PI-1: Ja.

RI: To je stvar kulture bi rekel, vrednostnega sistema.

M: Ja, se pravi vprašanje intelektualne lastnine, to sicer je do neke mere pri nas regulirano pa patenti...

PI-1: Z inštitutom Jožef Štefan smo uspeli točno to zgodbo...da je novoustanovljeno podjetje bilo pripravljeno ali v dogovoru del intelektualne lastnine deliti z inštitutom. Ne zdaj takoj, plačila, ampak takrat ko se bo to dovolj dobro afirmiralo na trgu bo to...bo ta družba v bistvu plačevala licenčnino inštitutu.

RI: Pravno-formalno ni problem, a veste. Mi pravno-formalno stvari imamo kar lepo poštimate....in strukturo regionalnih inovacijskih sistemov in ko gledate...noben ni toliko napisal kot smo mi napisal....to vse znamo zelo dobro (smeh)....modele, kolikor hočte.

PI-1: Tisti del, o katerem jaz govorim je v bistvu neka uravnoteženost in odnos teh, ki imajo možnost odločitev do tega javnega sredstva kot do investicij. To nam manjka. Mi nosimo še zmeraj v zavesti to, da je treba pač sredstva razdeliti in jih razdelimo. In potem imaš vse kategorije presoje ali si prav razdelil, sodijo v en koš, vse kategorije presoje ali si ti investiral sodijo pa v drug koš. In zato se mi ukvarjamo s pikami, vejicami, z datumi ustanovitve firme in tako dalje...da bomo to ja enakomerno in pravilno vsem porazdelili tako kot se prijavljajo. Ne ukvarjamo se pa s tem, ali bi mi ta sredstva raje investirali. In jaz mislim, da bi se morali. Mi imamo zdaj ogromen koš, ki ga drobimo...dajmo zdaj ta koš napol in dajmo polovico razdelit in drugo polovico investirat. Nič drugega.

M: Investirati v?

PI-1: Investirati v katerokoli....evo, če hočete....Tehnološki park Ljubljana ali univerzitetni inkubator...karkoli je del sistema inovacij in regionalnega....dejmo investirati, država naj investira, ne da razdeli. Ali razumete kaj hočem povedat...

RI: ...da tudi nazaj dobi.

M: Se pravi bolj zavezujoč odnos..

PI-1: kakorkoli ne, če država v bistvu naredi....pa bom karikiral in vzel za primer tehnološki park, da bo bolj jasno. Če država naredi po principu razdelitve tehnološki park na

Kozjanskem in če ga naredi po principu razdelitve tudi v Ljubljani, ne, bo »return of investment« ali katerikoli ponder vzamemo za vrednotenje enega ali drugega bo ta, da je ta, ki je v Ljubljani uspešen. Pa ne zaradi ljudi, ki tam notri delajo...zaradi tega, ker ima Ljubljana in okolica ta potencial, ki je bil v tem primeru pravilno izkoriščen. Tisti v Kozjanskem pa ne bo pravilno izkoriščen. Pa lahko damo tam notri super ljudi in profesorje, ki se s tem ukvarjajo vse življenje...ne bo, ker ni ljudi. Tega mi ne zastopimo v bistvu, da se določene stvari mora po principu investicij odpeljati., ne pa principu tega, da sredstva razdeliš.

M: Se pravi, da bi lahko tudi tako rekli, da transfer in pretok znanja v bistvu ni tako problematična zadeva ampak je bolj problematično to kar ..se pravi, po eni strani podjetniška kultura oziroma podjetniška naravnost in pa bi rekel drugačen oziroma bolj zavezujoč način investiranja v te institucije podporne ...

PI-1: Absolutno..

M: ...oziroma v ta novo nastala podjetja.

PI-1: Ja, lahko poskusiš, pustiš in če vidiš da ne gre, nima smisla tega vzdrževati naprej.

VTP-2: Prenos znanja je zgolj do te mere ovira, da veš da so ovire večje kot bi morale biti. Da bi morali biti procesi enostavnejši. Veš da se jih da izpeljati, ampak koliko krvi bo šlo za to podjetniške...

M: No, jaz sem to sklepal ko ste govorili recimo, vi ste rekli da pri vas...ljudje, ki so v inkubatorju se med seboj pogovarjajo, izmenjujejo ideje, informacije, nove...

PI-2: Dobro, ja, mogoče je pač specifična nas..

M: ...se pravi, gre za neko kroženje znanja, to sem hotel..

PI-2, PI-1: Ja, definitivno...

PI-1: Mi se prav trudimo, da bi to skupnost...da bi razvili notranji trg.

PI-2: Tako je. Gre za prenos znanja iz bolj razvitih recimo naših alumnov, ki imajo pač izkušnje do tistih, ki začenjajo.

VTP-2: Pa oboji imajo v bistvu tudi spill-over efekt tudi na širše okolje s tem ko se to trudijo počet...

VTP-1: Ja, tako če se mogoče malo vrnem na to kakor je naslov Lokalna in regionalna razvojna jedra, in seveda pa ta primer Tehnološkega parka Kozjansko, ne, ki je bil pač tako za štos omenjen da bi karikiral...ampak mi moramo najti tudi za Kozjansko bi rekel tiste ta prave stvari...ne tehnološki park...

PI-1: ...ne tehnološki park..

VTP-1: ...hočem rečt, da ko govorimo o jedrih in ko govorimo o razvoju je vprašanje kaj pod ta razvoj razumemo. Ali bomo vse asfaltirali pa pozidali...celo Slovenijo...

M: Center za eko-turizem, recimo v Kozjanskem parku.

VTP-1: ja, saj to....

M: inštitut za eko-turizem...

VTP-1: ja, saj to hočem rečt.

PI-1:...in dobro vino (smeh).

M: saj, to spada...

VTP-1: Eden mi je rekel, en Avstrijec, da gradimo pa za štos sončne elektrarne ker Slovenci preveč pijemo...je rekel, da od tega vina kakor je lepo in prav pa ko bi rekel da mi dejansko imamo v razvitem delu Evrope probleme ne s tem, da nimamo hrane, da nimamo pijače ampak da imamo vsega preveč...in zato je tudi od tega vseh tehnoloških parkov...tudi regionalni razvoj koristen, če kreira delovna mesta. To kar v bistvu, enkrat sem slišal enega Angleža ali je bil celo iz Evropske Unije...je rekel, »we have to invent new jobs« in ne kreirat

ampak izmisliti si moramo, zato ker pač ljudje hočemo imeti občutek da smo koristni, da delamo, nočemo pridobivat, vsaj večina ne, socialnih podpor ampak tisto biti kreativen. Seveda dolžnost nas, recimo intelektualcev in tistih, ki se s tem ukvarjamo je dejansko tudi to, da za ta lokalna področja dobimo ta razvojna jedra, ki lahko bi rekel ljudi združijo in jim dajejo kot bi rekel eno možnost regionalnega razvoja, da sodelujejo s podobnim projektom na Nizozemskem, kjer imajo ljudje povsem enake interese ampak z nekega specifičnega področja. In tega se mi zdi da se premalo zavedamo. Če govorimo na eni strani, da nimamo služb, plačujemo ne vem dodatne ure za nedelo, po drugi strani imamo od gozdov do krajine do bom rekel vse neurejeno. Jaz sem zato, da se plača ampak...pa do javnih del...ampak javna dela so eno...ampak taki centri kot Kozjansko...da ne rečeš, ja, tam imajo pa neke stare kotle, se kadi in tako naprej...bi jih dejansko morali v tisto področje spodbuditi, da pač vgradijo moderne kotle, da se ne kadi, da imajo visok izkoristek, slabe, bi rekel nizke emisije...in v tako okolje potem sodi tudi neka proizvodnja ki proizvaja eventuelno kotle pa ki...in v takem primeru je to lahko neka zadeva, ki v tisto področje sodi.

RI: Forma brez vsebine ne gre..

VTP-1: Tako...če mi..

RI: Se pravi, vsebina pred formo pa pol forma.

VTP-1: Če imamo mi...pa to vsi ugotavljamo, da razne povezave in inštitutov in centrov in tako naprej, z gospodarstvom je ni. Zato ker pač gospodarstva so na eni strani zaprta v tiste svoje ograje in se nekako in bojijo in izogibajo...na drugi strani je pa tudi način financiranja tak, da prisili in tistega ki je v inkubatorju in tistega ki je v podjetju, da če hoče do nekih dodatnih sredstev priti, da mora iti v tako sodelovanje.

PI-1: Do tega pridemo, kar smo na začetku povedali. Vsaka regija ima potem svoj regionalni...strategijo regionalnega razvoja. Vključno s tem delom, kjer gre za inovativnost. Vendar problem je v tem, da so se vsi lotili tega human resourceces...

VTP-1: no hi-tech. Saj to vsi prepisujejo eden od drugega ker to pač rabijo...

M: ...trajnostni razvoj...

PI-1: trajnostni razvoj, izobraževanje in tako dalje. Se niso usmerili na tisto, kar je res njihova dodana vrednost. Kar je endogeno, kar oni morajo razvit.

VTP-1: Tako.

PI-1: In to je problem. Pri nas je to ves čas problem. Zato ker se objavi javni razpis, se objavi javni razpis, spet bom karikiriral, za inkubatorje, in potem se vse regionalne institucije vsi, ki so enkrat slišali za inkubator, tja notri prijavijo.

VTP-1: In običajno se zahteva, da imajo to tudi v neki strategiji...

PI-1: seveda, saj to ni...

VTP-1: ker potem to vsi kopirajo...od druge občine...

PI-1: Krško, Sevnica in Brežice so tri občine...in smo se dogovarjali o tehnološkemu parku na njihovem območju in inkubatorju na njihovem območju in tako dalje. In potem ko smo prešteli tiste....sem rekel, poglejte vi imate 60.000 prebivalcev, v Ljubljani je 60.000 študentov. Ne, in zato je tehnološki park v Ljubljani tak, da ima pet hiš, vi tam dol morate imeti pa eno, ne morete imeti več...čeprav imajo oni tam cel kompleks narisane in vse živo. Ne gre skupaj, to je naš problem. Mi imamo, za katerikoli razpis so vsi, bi rekel, enako »eligible«.

PI-3: Pa še drugo je, da se spodbujanje skladnega regionalnega razvoja gre pa v to smer, da se v bistvu drži Ljubljano toliko dol, da bi jo drugi dosegli. Seveda paradnega konja potegneš naprej in gre razvoj cel naprej. Če hočeš bit ti konkurenčen svetu, ne moreš čakati, da bo Prekmurje prišlo do Ljubljane.

VTP-1: Ja in gleda se na napačne strani zato ker se v bistvu spodbuja samo porabo....tudi ta regionalna sredstva ne gredo običajno v to, da boš ti neko institucijo...če pogledam svoje energetske področje. Mi spodbujamo gradnjo sončnih elektrarn, kjer kupujemo celice z Japonske, smernike iz Nemčije in tako naprej in vgrajujemo po podeželjih. Enako je za ne vem Koper, biomaso...vsi obnovljivi viri...

RI: in kakšno znanje je recimo potrebno da nabavite..

VTP-1: Ja, nič...da ti nekdo da sredstva, in to po možnosti nepovratna, in ti pa to vgradiš...bom rekel. Seveda ta prava stvar je, če ti nekoga...bi rekel, ja, regionalni projekt na tistem koncu, makar v Trboveljskem....imajo neko energetska znanje....naprej naj se pa usmerijo v sončne celice, recimo. V izdelavo, ne montiranje sončne celice. In seveda ti rabiš nek...in inkubator in razvoj in ne vem park. Rabiš neka bazična znanja zato da preštudiraš da vidiš sploh koliko je zadeva zahtevna in da pol vidiš a to lahko z ljubljansko univerzo tam razviješ ali se rabiš ne vem s Hitachijem bi rekel pogajat in rečt, evo mi pa damo...pa Nokio...smo že vzgajili to do tega nivoja pa kader pripravili...Ta regionalni razvoj je zaenkrat vse preveč to, da mi tudi ne vem od čistilnih naprav, vse živo, pač kupimo...denar dobimo pač iz Evropske Unije, in...pol pa še pol ga dodamo in zmontiramo opremo in znanje, ki...

PI-3: No, saj problem teh projektov in razpisov nasploh je ta problem, da so sredstva namenjena za nek cilj. In ti na regionalnem nivoju vidiš, da bi najbolje za regijo bilo, da tam izvedeš to, to, to in to. Potem pa vidiš, da za to ni možno sredstev dobiti. Bilo pa bi možno dobiti sredstva za to, to, to in to...kar v bistvu bo neka dodana vrednost ampak ni to to, kar bi ti v bistvu za svojo regijo rabil, ampak vseeno greš in se prijaviš na razpis zato ker pač to je na izbiro.

VTP-1: Druzga ni.

VS: A lahko samo še dva stavka tukaj dodam.

M: Seveda.

VS: No, s tem se tudi strinjam, da ni vsak razpis včasih tak, kakor so dejanske potrebe. Samo je pa tudi nekaj drugega res, to kar smo se prej pogovarjali, da ima vsaka regija vse. Jaz mislim, da si je treba tudi upat v eni regiji in rečt okej, to sta pa naša dva glavna cilja. In da bi se moral vsak ob polnoči zbudit pa vedet, kaj bi rad. In zdaj če bi kogarkoli od teh, ki so pisali te regionalne programe vprašal kaj je vaš prvi cilj, kaj hočete, kaj boste čez pet let...jaz ne verjamem, da jih pol zna odgovorit. Po drugi strani se pa te dokumente potrjujejo župani vseh

občin in tukaj so veliki politični interesi notri in tudi treba je vedeti, da dokumenti variirajo glede na čas do volitev. In zdaj, zelo težko je uskladiti tako veliko interesov skupaj in zato so tudi te projekti o katerih je prej Matej govoril...so v bistvu cenkanje med župani. Ti meni to, jaz tebi to.

PI-3: Težko je narediti regionalni projekt, zelo lahko je pa razdeliti denar za gradnjo lokalnih cest.

RI: V razvojnih programih pa dlje kot do zidov ne pridemo.

PI-1: pa cest, pa razsvetljave, pa kolesarskih poti....

M: Mi smo končali, jaz se vam zahvaljujem za vaše ideje, vaša stališča, ki ste jih tukaj artikulirali. Jaz sem tudi zadovoljen z diskusijo, smo tudi prišli do nekih da tako rečem zaključkov, do neke jasnine, na nekih področjih.

PI-3: Čeprav jaz bi dodal še, da se mogoče z zaključnimi, sklepnimi ugotovitvami prve točke ne strinjam.

M: Prosim?

PI-3: Pravim, da se z zaključki sklepnimi vašimi v prvi točki ne strinjam.

M: Ne, ne, saj nisem dal zaključkov, nisem hotel dat..